

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

12. SINIF

Güncel Dinî Meseleler

Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler

■ **ÖNCEKİ DERSİMİZDE NELER VARDI?**

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler – 2
Bağımlılıklar

■ **NELER ÖĞRENECEĞİZ?**

Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler

Sağlık ve Tıpla İlgili Meseleler

- Hastalık her insanın başına gelebilecek insani bir durumdur. Önemli olan, hastalandığında bunun çarelerini aramak ve bir doktora başvurarak tıbbi imkanlarla tedavi olmaktır.

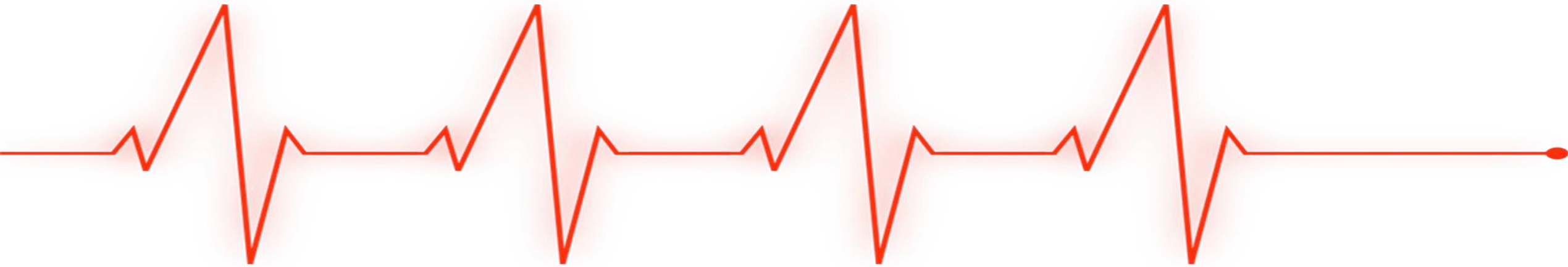
- Günümüzde tıp teknolojisi ve sağlık alanında büyük ilerlemeler sağlanmıştıır.

Bu durum olumlu gelişmelerin yanında dinî, hukuki ve ahlaki yönlerden de birçok sorunu beraberinde getirmiştir.

- Müslümanlar sağlıklarına Allah'ın razı olduğu yollardan kavuşmayı arzulamaktadır.
- Bu bağlamda otopsi, ötenazi, organ nakli, kan bağışı, haram maddelerle tedavi ve intihar konuları son zamanlarda yoğun olarak tartışılmaktadır.

Otopsi

- **Otopsi**, cenaze üzerinde yapılan tıbbi bir incelemedir.
- Ölüm ve hastalık sebebinin tespiti için bazen cesedin iç organlarının açılması ve hatta incelenmek üzere vücudundan parça alınması yoluyla gerçekleştirilmektedir.

- İslam'a göre insanların gerek hayatta ve gerekse vefatlarından sonra dokunulmazlıkları vardır.

- Ameliyat olmak gibi gerekli durumlarda bu dokunulmazlık kalkabilir.

- Otopsi sayesinde ölüm sebebi anlaşılakta, bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilebilmektedir.
- Gereklilik halinde ve zaruret ölçüsünde otopsi yapmanın caiz olduğu açıklanmıştır.

Ötenazi

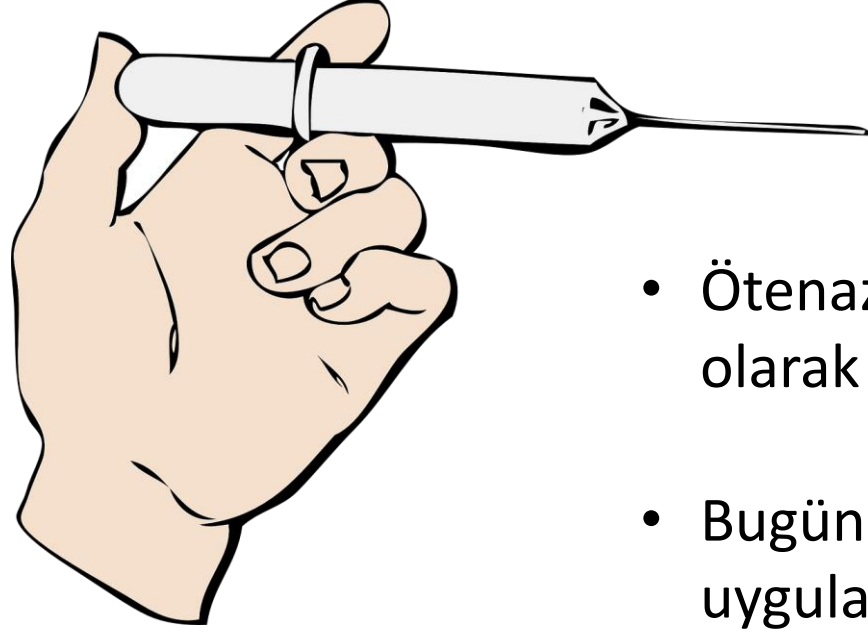

Sözlükte;

Kolay ölüm, hızlı ölüm gibi anlamlara gelir.

Terim olarak;

Tibben tedavisi olmayan ve sürekli acı veren bir hastalığa yakalanmış kimsenin hayatına kendisinin ya da hukuki temsilcisinin izni ile son verilmesidir.

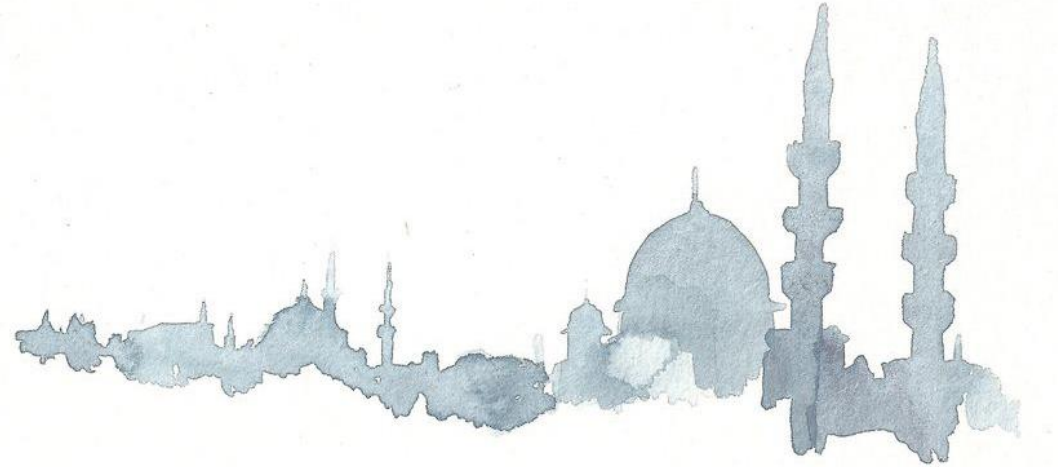

- Ötenazi, hastanın yaşamına kasıtlı olarak son vermektir.
- Bugün ÷lkemizde yasak olan bu uygulamanın dinen haram ve hatta cinayet olduğu konusunda İslam âlimleri hem fikirdir.

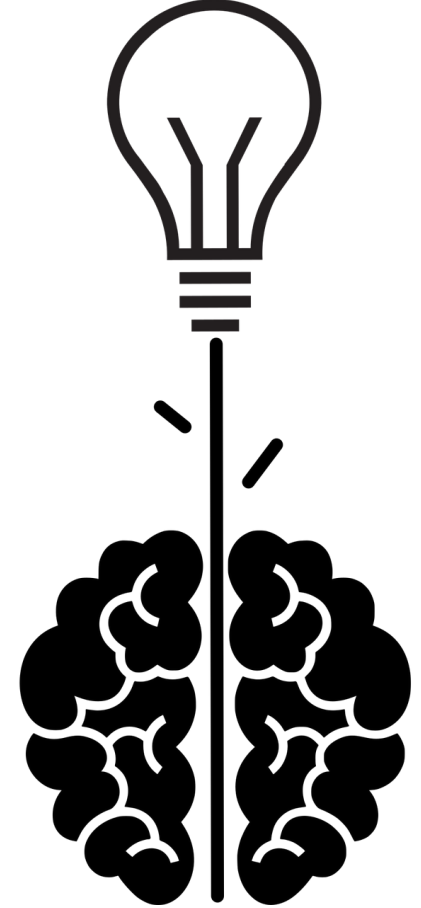

- Çünkü İslam dininde insanın “ölüm hakkı” değil “yaşama hakkı” vardır. Ötenazi, kişinin hakkı olmayan bir şeyi talep etmesidir.

- İslam âlimlerinin çoğuna göre, bitkisel hayattaki kimse tıbben ölü sayılamayacağı için bu kimsenin aldığı tedaviyi durdurmak ötenazi kapsamında değerlendirilir.

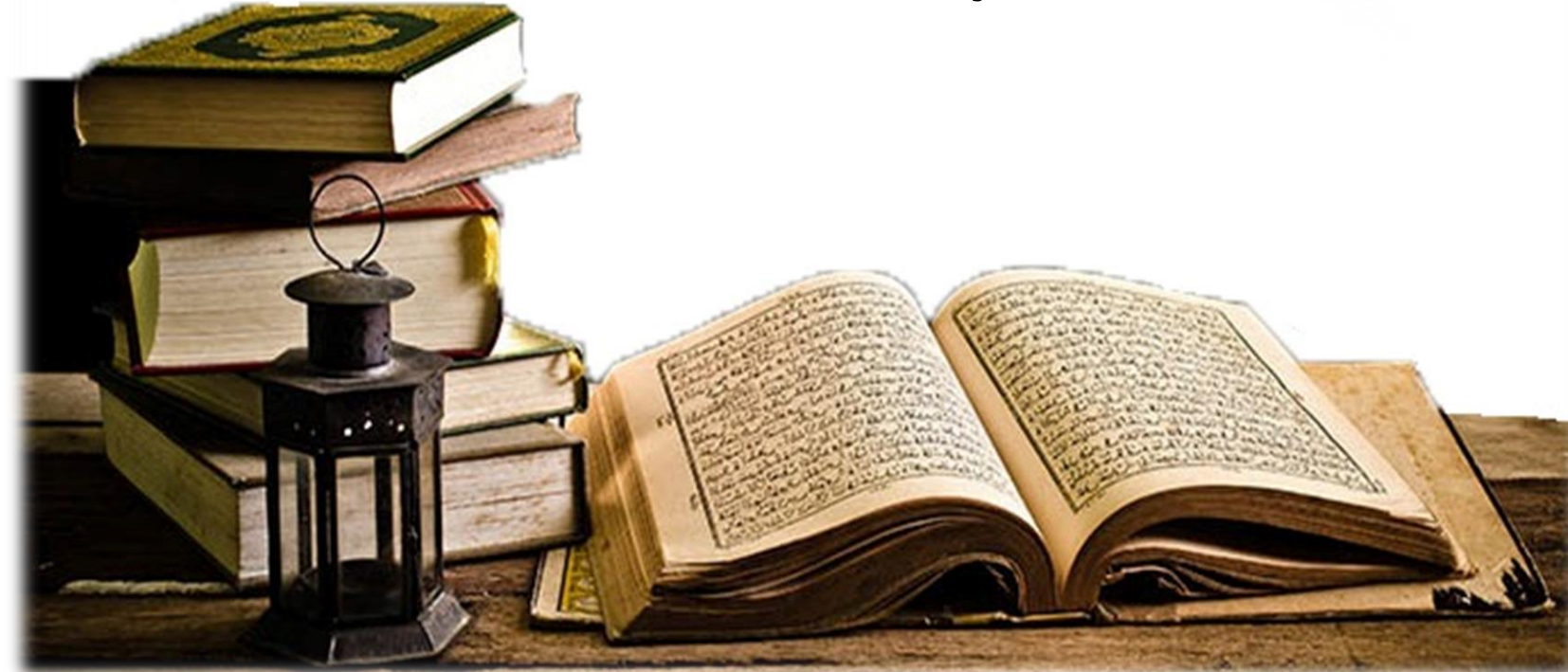
- Beyin ölümü gerçekleşmiş kimse ise artık ölüdür ve kendisinden yaşam destek ünitesinin çekilmesi ötenazi olarak değerlendirilmez.

Organ Nakli

- Günümüzde organ nakli, bazı hastalıkların tedavisinde tek çaredir.
- Organı veren ve alan iki tarafın da insan olması ve insan organı üzerinde işlem yapılması sebebiyle konu tıbbın dışında din, hukuk ve ahlak alanlarını da ilgilendirmektedir.

- Güncel bir mesele olması nedeniyle organ nakli hakkında klasik fıkıh kaynaklarında açık ifadelere rastlanmamaktadır.

- İslam, ölüye önem vermekle birlikte hayata ve insana daha çok önem vermiş, hayatı korumayı beş temel esastan biri saymıştır.
- Bu nedenle günümüz İslam bilginleri ve fetva kuruluşları, tedavi maksatlı organ naklinin bazı şartlarla caiz olduğunu açıklamışlardır.

- Organ nakli konusunda ulaşılan ortak sonuçlar řu şekildedir:

Organ naklinin zaruret olması ve naklin olumlu sonuç vereceği konusunda güçlü kanaatin bulunması durumunda organ nakli caizdir.

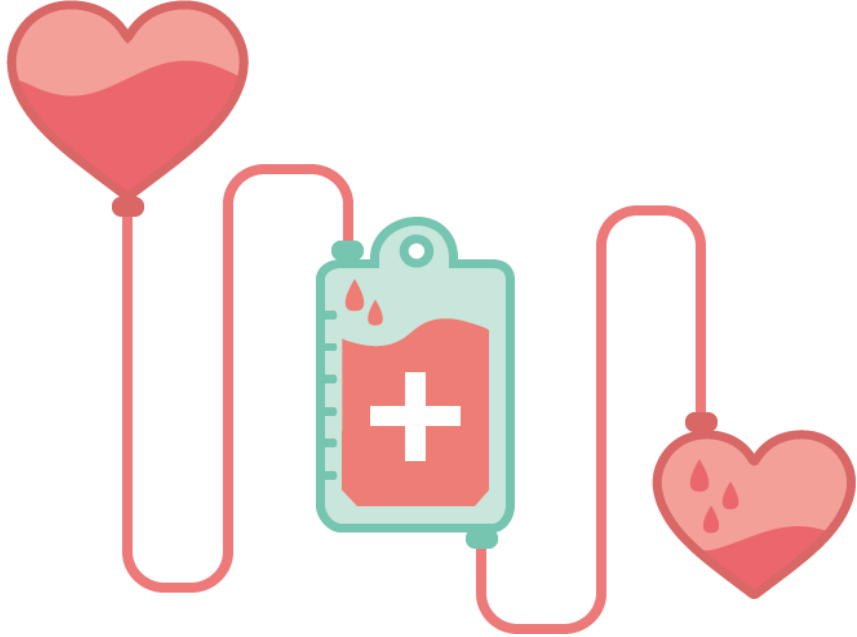
Dinen aranan şartların gerçekleşmiş ve organı alınacak kimsenin kendisinin veya kanuni temsilcisinin izninin olması hâlinde organ nakli caizdir.

Kalp gibi hayatın kendisine bağlı bulunduğu tek organların canlı bir insandan bir başkasına nakli haramdır.

Canlı bir insandan, temel bir hayati fonksiyonunu devre dışı bırakan organ nakli haramdır.

Açıklanan durumlarda organ naklinin ittifakla caiz görülmesi, organın satış konusu yapılmaması şartına bağlıdır.

Kan Bağışı

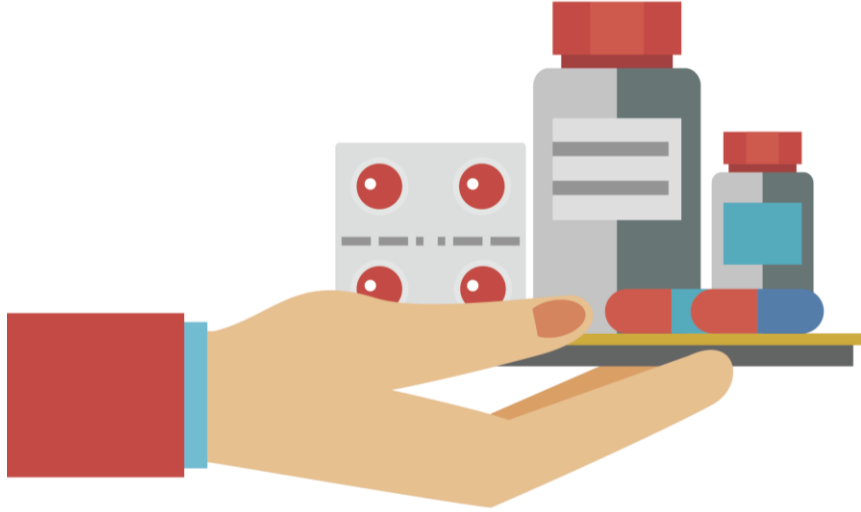

- Tıbbi bir zaruret olan kan nakli, dinen sakıncalı olmayan bir uygulamadır.
- Kişi başkası için kan bağışında bulunabileceği gibi kendi tedavisi için de kan aldırabilir.

- Kan bağışında bulunan kişinin insani ve ahlaki bir görev olarak bağışta bulunması ve ücret talep etmemesi en doğru olandır.

Haram Maddelerle Tedavi

- Hastalıklara çare aramak hem doğal hem dinî bir gerekliliktir.
- Yenilmesi içilmesi haram olan maddelerin tedavi amaçlı kullanımı günümüzde sorulan sorular arasındadır.

- İslam alimleri, hastalığın şifasının ancak haram maddeler olması ve başka seçeneğin bulunmaması halinde kullanımını caiz görmüşlerdir.

İntihar

- İnsan dünyaya yaratancını tanıma ve O'nun gösterdiği çizgide hayatını sürdürme gayesiyle gönderilmiştir.
- Yaşama arzusu, insanı dünyadaki eylemlerini destekleyen en önemli güdüdür.

- İntihar ise Őiddet içeren kasıtlı bir fiille veya tedaviyi, yeme içmeyi kesmek gibi dolaylı eylemlerle kişinin hayatına son vermesidir.
- İntihar, Allah'ın belirlediği yolda yürüme gayesinin ve yaşama güdüsünün ortadan kalkmasıdır.

• Hayat, Allah'ın kullarına bahşettiği, korunmasını emrettiği bir emanettir.

• Ayet ve hadislerde canı korumak büyük bir değer olarak vurgulanmıştır.

- İnsana emanet olan canın, Allah'ın takdiri dışında insanın kendi müdahalesi ile sonlandırılması yasaklanmıştır.

- Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

“...kendinizi öldürmeyiniz!...”

(Nisâ suresi, 29. ayet)

“...kendinizi tehlikeye atmayınız...”

(Bakara suresi, 195. ayet)

- Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

“...Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşatırsa, sanki bütün insanları yaşatmıştır...”

(Mâide suresi, 32. ayet)

- İntihar sosyal bir suç olarak da kabul edilir.
- Zira insan sadece kendisi için değil toplum için de yaşar; topluma faydalı olmak onun bir görevidir.

- Yaşamak insanın dünyadaki en büyük hakkıdır ve dinen koruma altına alınmıştır.
- İntihar ise, bir 'hak' değil 'haksızlıktır' ve aşırı gitmektir. Bu nedenle dinen haramdır ve büyük günahlar arasındadır.

■ NELER ÖĞRENDİK?

- İslam dini, insan hayatına büyük önem vermiş, insan hayatını, korunması gereken beş temel esastan biri olarak kabul etmiştir.
- İnsan hayatını sona erdirecek ya da ona zarar verebilecek uygulamalar kesinlikle yasaklanmıştır.

■ NELER ÖĞRENDİK?

- Gereklilik hâlinde ve zaruret ölçüsünde **otopsi** yapmak caiz görülmüştür.
- İnsan hayatına son vermek anlamına gelen **ötenazi** ise yasaklanmıştır.
- Belirli şartlar yerin getirildiği takdirde **organ nakline** izin verilmiş, **kan bağışı** ise sakıncasız görülmüştür.

■ NELER ÖĞRENDİK?

- Hastalığın şifasının başka maddelerde bulunamaması ve başka seçeneğin bulunmaması halinde **haram olan maddelerin** tedavide gerektiği miktarda kullanılmasına izin verilmiştir.
- Allah'ın verdiği cana kıymak olan **intihar** ise kesinlikle yasaklanmıştır.

■ NELER ANLADIK?

1. İslam'ın insan hayatına verdiği önem göz önünde bulundurulduğunda, organ nakli ve kan bağışının İslam dinindeki yerini açıklayınız.
2. İslam dininin intiharı yasaklamasının gerekçelerini açıklayınız.
3. İslam'da zaruri durumlarda tıp alanında uygulanmasına izin verilen tıbbi işlemlerin neler olduğunu açıklayınız.
4. Organ nakli konusunda İslam alimlerinin ortaya koymuş olduğu genel ölçütler nelerdir?

■ **BİR SONRAKİ DERSİMİZDE NELER VAR?**

5. Kur'an'dan Mesajlar: En'âm suresi 151-152. Ayetler
Ünitemizi Değerlendirelim

Hazırlayan: Mehmet Zeki GÜLER

